

ZAŠTITA PRIRODE

22.svibnja 2010. Međunarodni dan biološke raznolikosti i Dan zaštite prirode u Republici Hrvatskoj

1. Ujedinjeni narodi proglasili su 2010. godinu Međunarodnom godinom biološke raznolikosti, s temom „Biološka raznolikost za razvoj“ (*International Biodiversity Year, Biodiversity for Development*).

2. Međunarodna zajednica nije uspjela dostići ciljeve postavljene Konvencijom o biološkoj raznolikosti (*Convention on Biological Diversity, CBD*) za smanjenje gubitka biološke raznolikosti do 2010. godine, a svi indikatori ukazuju i na povećanje pritisaka koji utječu na život na Zemlji.

3. Biološka raznolikost je naš jedini izvor za mnogobrojna dobra, od hrane i lijekova pa sve do građevnih materijala. Ekosustavi naše planete opskrbljuju nas mnogim nezamjenjivim uslugama; zrak i čista voda, obnavljanje tla, oprašivanje i regulacija klime su samo neke od njih.

4. Prošle je godine Crveni popis Svjetske udruge za očuvanje prirode (International Union for Conservation of Nature, IUCN) pokazao da za 38% promatranih vrsta postoji opasnost od izumiranja. Zbog ljudskih aktivnosti trenutačna brzina izumiranja vrsta je 1000 puta veća od prirodne.

5. Biodiverzitet ili biološki diverzitet (biološka raznolikost) označava ukupno raznolikost živog svijeta na planeti Zemlji. Pod ovim pojmom obuhvaćene su sve različitosti i promjenjivosti oblika, pojava i procesa u živih organizama i biosfere u cjelini, koji se izražavaju na svim razinama organizacije bioloških sustava. U svjetlu rečenog biološki diverzitet podrazumjeva:

- a) - Raznolikost unutar gena neke vrste (genetski diverzitet),
- b) - Raznolikost i specifičnost svih pojedinačnih organskih vrsta (specijski diverzitet),
- c) - Raznolikost ekosustava (ekosistemski diverzitet)

Na sveukupnoj biološkoj raznolikosti gena, organskih vrsta i ekoloških sustava temelji se **struktura, funkcionalnost i integritet života na zemlji**. Do sada je na Zemlji otkriveno 1,75 milijuna vrsta, od kojih su većina kukci. Međutim znanstvenici smatraju da ih je daleko više, gotovo 13 milijuna, a po nekim procjenama do 100 milijuna vrsta.

6. Međunarodnim danom biološke raznolikosti upozorava se na zabrinjavajuću ugroženost biološke raznolikosti i ubrzani nestanak vrsta i ekoloških sustava, zbog čega je izravno ugrožen i čovjek.

Konvencija o biološkoj raznolikosti jedan je od najvažnijih međunarodnih propisa o zaštiti prirode, okvir je za globalnu zaštitu biološke raznolikosti i raznolikosti krajolika. Glavni cilj konvencije

Kockavica (*Fritilaria meleagris*) ugrožena biljna vrsta u RH, rijetka u spačvanskim šumama

je očuvati i unaprijediti cjelokupnu biološku raznolikost razumnim iskorištavanjem prirodnih dobara na načelima održivosti, kako bi se i budući naraštaji mogli koristiti potencijalima Zemlje. Konvencija o biološkoj raznolikosti stupila je na snagu 29. prosinca 1993., Hrvatski sabor ju je potvrdio 1996., a 1997. Hrvatska je postala njezinom punopravnom strankom.

**Zaštićena vrsta gljive koja se rijetko nalazi u VSŽ .
Resasti igličar (*Hericium erinaceus*)**

Mladi ptić strogo zaštićene i iznimno rijetke vrste stepskog sokola (*Falco cherrug*) u RH (registrirana su samo dva para u Republici Hrvatskoj)

Kurika (*Euonymus europaeus*)

Juvenilni oblik orla štekavca (*Haliaeetus albicilla*) iz spačvanskog bazena

7. Hrvatska je po biološkoj raznolikosti jedna od najbogatijih europskih zemalja. Velika raznolikost kopnenih, morskih i podzemnih staništa rezultirala je bogatstvom vrsta i podvrsta sa znatnim brojem endema, o čemu u nas još nema cjelovita i sveobuhvatna popisa, a svake godine otkrivaju se nove vrste i podvrste. Broj poznatih vrsta u Hrvatskoj je oko 37.000, a pretpostavljena je brojka znatno veća - od 50.000 do više od 100.000.

RH	Broj poznatih vrsta	Broj endemskih vrsta
Vaskularna flora	8582	485
Gljive	3800	0
Lišajevi	903	82
Sisavci	101	5
Ptice	1410	0
Gmazovi	38	9
Vodozemci	20	6
Slatkovodne ribe	150	18
Morske ribe	433	6
Slatkovodni beskralježnjaci	1780	172
Morski beskralježnjaci	5647	1

Eolski nanosi s Alpa, Gorjanovičev profil - Vukovar

Ženka Euroazijskog dabra (*Castor fiber*) puštena na području aluvijalnih šuma u rječicu Brežnice 11. prosinca 2009.

Rijetka vrsta guštera (*Ablepharus kitaibelli*) u Hrvatskoj pronađena na lokaciji grada Iloka

Adultni oblik stepskog sokola –Općina Tordinci

8. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Vukovarsko srijemske županije obilježila je ulazak u treću godinu svoga postojanja. S obzirom da se još nisu stekli uvjeti za upošljavanja određenog broja djelatnika koji bi izravno na terenu vršili nadzor primjene odredaba iz Zakona o zaštiti prirode (N.N., 70/05), rad ustanove se prvenstveno usmjerava na obilježavanju značajnih datuma iz područja zaštite prirode, popularizaciju životinjskih, biljnih i vrsta gljiva na području VSŽ. JU aktivno sudjeluje u većini znanstvenih istraživanja koje se provode zajedno s Državnim zavodom za zaštitu prirode iz Zagreba, Odjelom za biologiju Sveučilišta J.J. Strossmayer iz Osijeka, drugim javnim ustanovama na teritoriju RH, osnovnim i srednjim školama, Hrvatskim šumama i Hrvatskim vodama. .

Močvarna rebratica (*Hottonia palustris*), rijetka zaštićena vrsta u VSŽ

Kategorija zaštićenog područja	Naziv zaštićenog područja	Površina (ha)	Godina zaštite
Posebni rezervat šumske vegetacije	Lože	108,7	1975.
Posebni rezervat šumske vegetacije	Radiševo	4,1	1975.
Posebni rezervat šumske vegetacije	Vukovarske dunavske ade	115,0	1989.
Spomenik prirode	Hrast lužnjak u Županji	-	1976.
Spomenik prirode	Skupina hrastova lužnjaka kod Mikanovaca	-	1999.

Spomenik prirode	Skupina hrastova lužnjaka kod Drenovaca	-	1961.
Spomenik prirode	Skupina stabala poljskog brijesta kod Drenovaca	-	1999.
Spomenik parkovne arhitekture	Park Lenije u Vinkovcima	4,0	1999.
Spomenik parkovne arhitekture	Park na Trgu bana Josipa Šokčevića	0,88	1999.
Spomenik parkovne arhitekture	Park oko dvorca u Nuštru	13,17	1971.
Spomenik parkovne arhitekture	Park u Iloku	5,0	1973.

Značajni krajobraz	Područje uz rijeku Vuku	694,81	1999.
Značajni krajobraz	Spačva	278,0	1999.
Značajni krajobraz	Virovi	185,0	1999.
Park šuma	Kanovci	18,16	2003.
Park šuma	Kunjevci	25,98	1999.
Park šuma	Zvirinac	39,05	1999.